

Stellingen

behorende bij het proefschrift van Evert Jonker, *Van verstaan naar vertolken. Een praktisch-theologische analyse van de voorbereiding van een preek of catechese over de Openbaring van Johannes*, te verdedigen op 15 oktober 1998 aan de Rijksuniversiteit te Groningen.

1. Vertolken van een bijbelgedeelte in preek of catechese is niet hetzelfde als de applicatie (toe-eigening) als onderdeel van het verstaan van een tekst in de tijd van ontstaan, aangezien vertolken een creatieve respons op verstaan van een tekst is.
2. Een overgang van verstaan naar vertolken is onder meer te verantwoorden als vertolkers bij het gebruik van een ontwerp van betekenis en getuigenis van een als open tekst op te vatten bijbeltekst kunnen laten zien dat de met het geloof in Gods toekomst gegeven openheid van het bestaan niet is ontkend.
3. De eigen aard van de vertolking als een nieuw woord ten opzichte van de wereld van de tekst en als een werk van de Heilige Geest impliceert voor vertolkers de vrijheid niet alleen een analogische, maar ook een contrasterende betrekking met de wereld van de tekst te zoeken.
4. De Openbaring van Johannes is te beschouwen als een profetisch-apocalyptische tekst om voor te lezen met de bedoeling, dat de horende gemeente gaat mee-oordelen in het fundamentele geding tussen God en het kwaad.
5. Wie beseft dat de beelden in de Openbaring van Johannes visueel zijn, vervolgens dat ze deel uitmaken van een doorlopend verhaal en tevens dat hoorders tijd nodig hebben om zich de inhoud voor ogen te stellen, wordt weerhouden van metaforische overinterpretatie.
6. Het opschrift boven Maleachi 1:2-5 in de NBG-vertaling ('De verkiezende liefde des Heren voor Israël') en de vertaling van vers 2 ('Ik heb u liefgehad') trekken het perfectum praesens *ahabti* te zeer in het kader van een bepaalde dogmatische verkiezingsleer. (Vergelijk A.S. van der Woude, *Haggai en Maleachi*, Nijkerk 1982, 85v.).
7. De tekst van de Gecommitteerden van de Evangelische Gezangen (1806) in Gezang 231:3 van het Liedboek van de Kerken ('Elk zal hem juichend hulde biën of om ontferming smeken'), moet in een nieuw Liedboek voor de Kerken plaats maken voor de eigen woorden van Clara Feyoena van Raesfelt - van Sytzama (1729-1807): 'Elk zal hem wenend hulde biën. En om genade smeken'.
8. Voor het empirisch onderzoek naar Godsvoorstellingen is het niet alleen van belang de respondenten items met is-uitspraken over God voor te leggen of te laten aanvullen, maar hen ook te vragen naar verhalen, waarin naar hun inzicht ervaringen met God of voorstellingen van God een rol spelen. (Tegen D. Hutsebaut, *Een zekere onzekerheid*, Amersfoort/Leuven 1995, 39-83).

Stellingen (vervolg)

9. De door Kierkegaard onderscheiden stadia in het proces van zelfwording van de mens als synthese van het tijdelijke en het eeuwige, namelijk het esthetische, ethische en religieuze stadium, bieden een handzame structuur voor de inhoudelijke opzet van een missionaire catechese.
10. Na het kyrie en voor het gloria is een stilte op zijn plaats.
11. Iedere op de christelijke godsdienst georiënteerde theoloog moet hebben geleerd zich te verstaan met de gedachte dat de mensheid ten diepste omgeven is door leegte, toeval en het koude niets, zoals onder andere indringend is uitgesproken in de 'Rede des toten Christus vom Weltgebäude herab, dass kein Gott sei' van de hand van Jean Paul (1796). (G. Bornkamm, *Studien zu Antike und Urchristentum*. Gesammelte Aufsätze Band II, München 1959, 237-259).
12. Aangezien de term 'religioso' niet enkel hoeft te slaan op ingetogenheid of op de muzikale verwerking van een koraal, is het mogelijk in het derde pianoconcert van Bartok (1945) niet alleen het 'andante religioso', maar ook het 'allegro vivace' religieus op te vatten.
13. Vanuit een oogpunt van vorming van predikanten en kerkelijke werkers gezien ligt het Theologisch Seminarium van de Nederlandse Hervormde Kerk gelukkig in een Engels landschapspark en niet in een Franse formele tuin.